

Zastavení řízení

Pro zjištění, zda chováním žalovaného byly uspokojeny důvody, pro které byla žaloba podána, je významné to, co se ze samotného petitu a žalobních tvrzení podává, tj. podstatné jsou žalobou tvrzené důvody, nikoliv důvody, které v žalobě nebyly vyjádřeny. Nebylo-li chováním žalovaného uspokojeno žalované plnění, nelze dospět k závěru, že žaloba byla podána důvodně ve smyslu § 146 odst. 2 věty druhé o. s. ř., respektive že žalovaný zpětvzetí žaloby zavinil.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 28 Cdo 1878/2013, ze dne 8.1.2014)

Nejvyšší soud rozhodl v právní věci žalobce: P. - G. s.r.o., se sídlem P., zastoupenému JUDr. M.Ž., advokátem se sídlem P., proti žalovanému: A., s.r.o., se sídlem P., zastoupenému JUDr. J.V., advokátkou se sídlem P., o zaplacení částky 107.986,- Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 8, pod sp. zn. 125 EC 64/2009, o dovolání žalovaného proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 5. 3. 2013, č. j. 20 Co 58/2013-613, ve znění opravného usnesení ze dne 29. 3. 2013, č. j. 20 Co 58/2013-627, tak, že usnesení Městského soudu v Praze ze dne 5. 3. 2013, č. j. 20 Co 58/2013-613, ve znění opravného usnesení ze dne 29. 3. 2013, č. j. 20 Co 58/2013-627, se v prvním výroku mění takto:

Usnesení soudu prvního stupně se ve výroku o náhradě nákladů řízení mění tak, že žalobce je povinen zaplatit žalovanému na náhradě nákladů řízení částku 41.120,- Kč, a to do tří dnů od právní moci tohoto rozhodnutí, k rukám zástupkyně žalovaného JUDr. J.V. Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 5. 3. 2013, č. j. 20 Co 58/2013-613, ve znění opravného usnesení ze dne 29. 3. 2013, č. j. 20 Co 58/2013-627, se ve druhém výroku mění takto: Žalobce je povinen zaplatit žalovanému na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 1.690,- Kč, a to do tří dnů od právní moci tohoto rozhodnutí, k rukám zástupkyně žalovaného JUDr. J. V. Žalobce je povinen zaplatit žalovanému na náhradě nákladů dovolacího řízení částku 4.310,- Kč, a to do tří dnů od právní moci tohoto rozhodnutí, k rukám zástupkyně žalovaného JUDr. J.V.

Z odůvodnění :

A. Předchozí průběh řízení

Žalobce se návrhem na vydání elektronického platebního rozkazu ze dne 18. 11. 2009 domáhal po žalovaném zaplacení částky 107.986,- Kč s příslušenstvím z titulu bezdůvodného obohacení za užívání nebytových prostor v nemovitosti, jejímž je spoluvlastníkem s podílem ve výši 7/8, a to za období od 1. 11. 2007 do 31. 10. 2009. Žalobce z opatrnosti uplatnil nárok na zaplacení stejné částky rovněž z titulu nájemního vztahu pro případ, že by byla zjištěna existence platné nájemní smlouvy a soud nárok nepřiznal z titulu bezdůvodného obohacení.

Žalovaný se k žalobě nevyjádřil a po dobu řízení u soudu prvního stupně zůstal (až do podání odvolání žalobcem) zcela nečinný.

Obvodní soud pro Prahu 8 rozsudkem ze dne 26. 11. 2010, č. j. 125 EC 64/2009-375, žalobu zamítl s tím, že žalobce není spoluvlastníkem předmětné nemovitosti.

K odvolání žalobce Městský soud v Praze usnesením ze dne 8. 12. 2011, č. j. 20 Co 432/2011-501, rozsudek soudu prvního stupně zrušil, když ohledně spoluvlastnického práva žalobce dospěl k

opačnému závěru, a soudu prvního stupně uložil v dalším řízení zkoumat, zda žalovaný užíval příslušné nebytové prostory a na jakém právním základě.

Obvodní soud pro Prahu 8 usnesením ze dne 28. 11. 2012, č. j. 125 EC 64/2009-563, ve znění opravného usnesení ze dne 25. 3. 2013, č. j. 125 EC 64/2009-624, řízení zastavil a žalobci uložil povinnost žalovanému zaplatit na náhradě nákladů řízení částku 52.820,- Kč. Podáním ze dne 3. 7. 2012 vzal žalobce svou žalobu zpět s tím, že během řízení byla ze strany žalované doložena nájemní smlouva mezi JUDr. J. V. jako pronajímatelem a žalovaným jako nájemcem s tvrzením, že žalovaný v rozhodné době hradil platby za užívání nemovitosti menšinové spoluvlastnici JUDr. J. V., která je zároveň právní zástupkyní žalovaného. O nákladech řízení soud prvního stupně rozhodl podle § 146 odst. 2 věty první zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“), přičemž uvedl, že zpětvzetím žaloby žalobce zavinil zastavení řízení a žalovanému proto přísluší právo na náhradu nákladů řízení. Neshledal žádné důvody zvláštního zřetele hodné ve smyslu § 150 o. s. ř., pro které by procesně úspěšnému žalovanému nepřiznal náhradu nákladů řízení, neboť podaná žaloba je zjevně důsledkem nedobrych vztahů mezi spoluvlastníky a na nekomunikaci spoluvlastníků či obcházení řešení sporných bodů mezi spoluvlastníky vzájemnou žalobou by neměl doplácet žalovaný tím, že mu soud nepřizná náhradu nákladů řízení.

K odvolání žalobce Městský soud v Praze usnesením ze dne 5. 3. 2013, č. j. 20 Co 58/2013-613, ve znění opravného usnesení ze dne 29. 3. 2013, č. j. 20 Co 58/2013-627, rozhodnutí soudu prvního stupně ve výroku o náhradě nákladů řízení změnil tak, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů nalézacího řízení částku 100.733,- Kč (první výrok) a na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 1.936,- Kč (druhý výrok). V odůvodnění uvedl, že zavinění ve smyslu § 146 odst. 2 o. s. ř. se zvažuje z procesního hlediska na základě vztahu jednání žalovaného k požadavku žaloby. Z tohoto pohledu zpravidla žalobce zavinil zastavení řízení, vzal-li zpět žalobu, aniž by byl žalobní nárok uspokojen. Ke zpětvzetí žaloby pro chování žalovaného však může dojít i tehdy, nesplnil-li žalovaný to, co bylo žalovaným petitum uplatněno. Žalobu je nutno vnímat jako celek v tom smyslu, že nejen žalobní petit, ale i její důvody vyjadřují, proč žalobce uplatňuje daný nárok. Chováním žalovaného, pro které žalobce vezme svou žalobu zpět, pak může být i jiné jednání v příčinné souvislosti s žalobním nárokem, než poskytnutí toho, co bylo uplatněno žalobním petitum. Taková situace podle odvolacího soudu nastala i v projednávané věci, v níž žalobce žaloval na vydání bezdůvodného obohacení a žalovaný se bránil tvrzením, že uzavřel nájemní smlouvu s menšinovou spoluvlastnicí. Tuto smlouvu však právní zástupkyně žalovaného (a menšinová spoluvlastnice předmětné nemovitosti) předložila soudu až při ústním jednání dne 27. 6. 2012. Na základě uvedené skutečnosti vzal žalobce žalobu zpět. Uvedený procesní úkon byl tak přímým důsledkem jednání žalovaného. Jakkoliv je podle odvolacího soudu zřejmé, že v pozadí sporu jsou špatné vztahy spoluvlastníků, žalovanému podle jeho názoru nic nebránilo, aby nájemní smlouvu předložil již na samém začátku řízení, zejména spočívala-li na její existenci jeho obrana. Žalovaným tvrzená motivace žaloby (tj. že pravým účelem žaloby je získání jeho nájemní smlouvy) není podle odvolacího soudu významná.

B. Dovolání a vyjádření k němu

Proti usnesení odvolacího soudu podal žalovaný dovolání (dále také „dovolatel“), jehož přípustnost spatřuje v souladu s § 237 o. s. ř. v tom, že při řešení otázky, který z účastníků zavinil zastavení řízení ve smyslu § 146 odst. 2 o. s. ř., se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacích soudů, dovolacího soudu a Ústavního soudu, podle níž se zavinění účastníků řízení posuzuje výlučně podle procesního výsledku a nikoliv podle toho, kdy byl předložen určitý důkaz.

Dovolatel uvádí, že aby podle § 146 odst. 2 věty druhé o. s. ř. mohla být žalovanému uložena povinnost k náhradě nákladů řízení, musí být žaloba podána důvodně a k jejímu zpětvzetí musí dojít pro chování žalovaného. Takovým chováním je zpravidla skutečnost, že žalovaný po podání žaloby

zaplatí žalovanou částku. Ze zpětvzetí žaloby v projednávané věci však nelze dovodit, že by dovolatel poskytl žalobci cokoliv z požadovaného plnění z titulu bezdůvodného obohacení. Žalobce se navíc domáhal zaplacení žalované částky za období od 1. 11. 2007 do 31. 10. 2009, dovolatel nicméně příslušné nebytové prostory užívá teprve od uzavření nájemní smlouvy, tj. od 15. 4. 2008. Dovolatel v této souvislosti rovněž poukazuje na skutečnost, že dne 14. 7. 2011 byla vykradena kancelář jeho právní zástupkyně a zároveň menšinové spoluvlastnice nemovitosti, které tak byl mj. odcizen spis, v němž měla založený stejnopis nájemní smlouvy. Z tohoto důvodu právní zástupkyně žalovaného nepředložila nájemní smlouvu na jednání dne 28. 3. 2012, ale až dne 27. 6. 2012, tj. poté, co si stejnopis smlouvy vyžádala u nového jednatele žalovaného, neboť předchozí jednatel společnosti byl v průběhu soudního řízení odvolán. Dovolatel je tak přesvědčen, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení ve smyslu § 241a odst. 1 o. s. ř. a proto požaduje, aby jej Nejvyšší soud zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Žalobce ve svém vyjádření k dovolání uvádí, že nesouhlasí s tvrzením dovolatele ohledně nedůvodnosti žaloby. Žalobce znal ke dni podání žaloby pouze skutečnost, že v předmětné nemovitosti žalovaný užívá nebytové prostory. O existenci nájemní smlouvy mezi žalovaným a menšinovou spoluvlastnicí se dozvěděl teprve v průběhu soudního řízení a tuto smlouvu žalovaný předložil téměř tři roky od jeho zahájení. Na základě popsaného jednání dovolatele vzal následně žalobu zpět. Žalobu je podle žalobce třeba vnímat jako celek, tj. včetně jejích důvodů.

C. Přípustnost

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) věc projednal a rozhodl podle občanského soudního řádu ve znění účinném od 1. 1. 2013, neboť dovoláním je napadeno usnesení odvolacího soudu vydané po 31. 12. 2012 (srov. čl. II, odst. 7 zákona č. [404/2012](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony). Zjistil přitom, že dovolání je včasné (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), podané oprávněnou osobou zastoupenou advokátkou, kterou bylo dovolání též sepsáno (§ 241 odst. 1 a 4 o. s. ř.), a splňuje formální obsahové znaky stanovené v ustanovení § 241a odst. 2 o. s. ř.

Dovolání nesměřuje proti žádnému z usnesení vyjmenovaných v ustanovení § 238a o. s. ř. a zároveň se nejedná o věc, ve které není dovolání podle § 238 o. s. ř. přípustné, zbývá tedy určit, zda je přípustné ve smyslu § 237 o. s. ř.

Podle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

Splnění předpokladů přípustnosti dovolání spatřuje dovolatel v tom, že odvolací soud se při řešení otázky procesního práva – konkrétně otázky, který z účastníků zavinil zastavení řízení ve smyslu § 146 odst. 2 o. s. ř. – odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, jak ji zároveň popisuje ve svém dovolání. Na podporu uvedeného tvrzení však neuvádí žádné rozhodnutí Nejvyššího soudu, jež by předmětnou procesní otázku řešilo. Dovolatel sice poukazuje na jiné rozhodnutí odvolacího soudu a v obecné rovině rovněž na judikaturu Ústavního soudu, avšak případná existence ustálené rozhodovací praxe těchto soudů je z pohledu tvrzeného předpokladu přípustnosti dovolání nepodstatná. Jinak řečeno, má-li být dovolání podle § 237 o. s. ř. přípustné proto, že se odvolací soud „odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu“, musí taková praxe dovolacího soudu předně existovat (a je přitom vhodné ji v dovolání nejen popsat, ale i odkázat na konkrétní rozhodnutí Nejvyššího soudu). V případě, že vymezená otázka procesního práva nebyla v

rozhodování dovolacího soudu dosud vyřešena, nelze na existenci ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu usuzovat z judikatury odvolacího soudu či Ústavního soudu, případně z obsahu komentářové literatury (k náležitostem vymezení přípustnosti dovolání srov. rovněž usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 8. 2013, sp. zn. 29 NSČR 55/2013, nebo usnesení ze dne 25. 9. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2394/2013, která – stejně jako další níže citovaná rozhodnutí Nejvyššího soudu – jsou dostupná na webových stránkách www.nsoud.cz).

V návaznosti na výše uvedené Nejvyšší soud při zkoumání přípustnosti dovolání (§ 239 o. s. ř.) shledal, že napadené usnesení, jímž se odvolací řízení končí, závisí na vyřešení otázky výkladu ustanovení § 146 odst. 2 o. s. ř., která dosud nebyla v judikatuře dovolacího soudu ve všech souvislostech řešena. Dovolání je tak přípustné podle § 237 o. s. ř.

D. Důvodnost

Podle § 242 odst. 3 věty druhé o. s. ř. je-li dovolání přípustné, dovolací soud přihlédně též k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3, jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Vady řízení nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají.

Nejvyšší soud proto dále – v rozsahu právní otázky vymezené dovoláním (§ 242 odst. 3 věta první o. s. ř.) – zkoumal, zda rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci ve smyslu § 241a odst. 1 o. s. ř.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle § 146 odst. 2 o. s. ř. jestliže některý z účastníků zavinil, že řízení muselo být zastaveno, je povinen hradit jeho náklady. Byl-li však pro chování žalovaného (jiného účastníka řízení) vzat zpět návrh, který byl podán důvodně, je povinen hradit náklady řízení žalovaný (jiný účastník řízení).

Podle § 150 o. s. ř. jsou-li tu důvody hodné zvláštního zřetele, nebo odmítne-li se účastník bez vážného důvodu zúčastnit prvního setkání s mediátorem nařízeného soudem, nemusí soud výjimečně náhradu nákladů řízení zcela nebo zčásti přiznat.

V tomto znění, pro věc rozhodném, platila citovaná ustanovení občanského soudního řádu již v době vydání usnesení soudu prvního stupně a později nedoznala změn.

Obecně platí, že náhradu nákladů řízení ovládá zásada úspěchu ve věci, která je doplněna zásadou zavinění. Zásada zavinění se uplatní zejména v případě, kdy je řízení zastaveno (§ 146 odst. 2 o. s. ř.). Smyslem využití této zásady „je sankční náhrada nákladů řízení, které by při jeho řádném průběhu nevznikly, uložená rozhodnutím soudu tomu, kdo jejich vznik zavinil“ (usnesení Ústavního soudu ze dne 1. 4. 2003, sp. zn. II. ÚS 563/01; srov. rovněž Javůrková, N. in: David, L., Ištváněk, F. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, str. 646-647).

Pokud soud zastavuje řízení, zabývá se tedy v souladu s ustanovením § 146 odst. 2 o. s. ř. při rozhodování o nákladech řízení nejprve otázkou, zda některý z účastníků zavinil, že řízení muselo být zastaveno. Zavinění typicky může spočívat např. v tom, že účastník podal žalobu ve věci, o níž bylo již pravomocně rozhodnuto nebo v níž už probíhá jiné řízení, že podal žalobu proti někomu, kdo nemá způsobilost být účastníkem řízení, nebo – jako je tomu v projednávané věci – že vzal žalobu zpět (srov. Putna, M. in: Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 989-990).

V případě, kdy žalobce vzal žalobu zpět - a tudíž zavinil zastavení řízení - soud v souladu s ustanovením § 146 odst. 2 věty první o. s. ř. přiznává žalovanému náhradu nákladů řízení, které v řízení účelně vynaložil na uplatňování nebo bránění svého práva.

Ustanovení § 146 odst. 2 věty druhé o. s. ř. však pro případ, že zpětvzetí žaloby zaviní žalovaný, stanoví z výše popsaného principu výjimku, která se uplatní v případě, že jsou kumulativně splněny dvě podmínky: (1) žalobce vezme zpět návrh, který byl podán důvodně, a (2) ke zpětvzetí dojde pro chování žalovaného.

Na skutečnost, zda šlo o důvodně podanou žalobu (tj. na splnění první podmínky podle § 146 odst. 2 věty druhé o. s. ř.) lze usuzovat z toho, zda se žalobce domohl žalobou uplatněného nároku či nikoliv.

Ke zpětvzetí žaloby pro chování žalovaného (tj. ke splnění druhé podmínky podle § 146 odst. 2 věty druhé o. s. ř.) zpravidla dojde tehdy, jestliže žalovaný po podání žaloby žalobci poskytl plnění, jež po něm žalobce ve svém žalobním petitu požadoval.

Zavinění ve smyslu § 146 odst. 2 o. s. ř., včetně splnění výše uvedených podmínek, je přitom nutno posuzovat z procesního hlediska, tedy z hlediska vztahu výsledku chování žalovaného k požadavkům žalobce. K tomu existuje v současné době již historická judikatura Nejvyššího soudu (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 26. 2. 1982, sp. zn. 3 Cz 14/82, publikovaný ve Sborníku stanovisek, zpráv o rozhodování soudů a soudních rozhodnutí Nejvyšších soudů z let 1970-1983, svazek IV, část první, str. 736-737), ze které však ve své rozhodovací praxi v oblasti nákladů řízení nadále vychází i Ústavní soud (srov. např. usnesení Ústavního soudu ze dne 21. 10. 2009, sp. zn. II. ÚS 2199/09, nebo náleze ze dne 27. 3. 2008, sp. zn. IV. ÚS 1386/07, odst. 16) a shora citovaná komentářová literatura.

Lze přitom souhlasit se závěrem odvolacího soudu, že výše popsaný princip procesního hlediska nelze chápat ryze formálně. Na tomto závěru ostatně staví i judikatura Ústavního soudu. Například v situaci, kdy chování žalované, pro něž byla žaloba vzata zpět, spočívalo v nepeněžitelném plnění, přičemž žalobní petit mířil výhradně na peněžitelné plnění, Ústavní soud shledal, že nelze racionálně vyvodit závěr, že to byli žalobci, kteří procesně zavinili zastavení řízení, pokud žalovaná konala v souladu s jejich názorem - vyjádřeným v žalobě - o existenci své vlastní povinnosti. Uvedl přitom, že „nejen petit, ale i žalobní tvrzení, tedy důvody žaloby vyjadřují, proč se žalobce žalovaného plnění domáhá.“ (náleze Ústavního soudu ze dne 8. 3. 2011, sp. zn. I. ÚS 2899/10).

S ohledem na výše uvedené je proto úvaha odvolacího soudu - o tom, že ke zpětvzetí žaloby může dojít pro chování žalovaného rovněž tehdy, nesplní-li žalovaný bezezbytku to, co bylo žalobním petitem v řízení uplatněno - nepochybně správná. Chování žalovaného, pro něž byla žaloba vzata zpět, může spočívat i v jiném jednání v příčinné souvislosti s žalobním nárokem (srov. náleze Ústavního soudu ze dne 8. 11. 2007, sp. zn. II. ÚS 439/06; srov. rovněž Bílý, M. in: Svoboda, K., Smolík, P. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2013, str. 506-507). Avšak odvolací soud v této souvislosti opomíjí skutečnost, že i v takovém případě musí být postaveno najisto, že důvody, pro něž byla žaloba podána (tak jak jsou vyjádřeny v žalobě) byly následným chováním žalovaného uspokojeny, tj. že žaloba byla podána důvodně ve smyslu § 146 odst. 2 věty druhé o. s. ř.

Lze přitom přisvědčit dovolateli, že z žalobního petitu, který zněl na peněžitelné plnění z titulu bezdůvodného obohacení (alternativně rovněž z titulu nájemného), ani z žalobních důvodů (tj. tvrzeného bezesmluvního užívání nemovitosti žalovaným, případně alternativně smluvního užívání na základě platné nájemné smlouvy, pokud by soud nárok nepřiznal z titulu bezdůvodného obohacení) nelze dovodit, že by žalovaný předložením předmětné nájemní smlouvy uzavřené s menšinou spoluvlastnicí jakkoli uspokojil nárok uplatněný žalobním petitem nebo tvrzené důvody žaloby.

V tomto ohledu je třeba zdůraznit shora citované judikaturní závěry, z nichž vyplývá, že pro zjištění, zda chováním žalovaného byly uspokojeny důvody, pro které byla žaloba podána, je významné to, co se ze samotného petitu a žalobních tvrzení podává, tj. podstatné jsou žalobou tvrzené důvody, nikoliv důvody, které v žalobě nebyly vyjádřeny. Nejvyšší soud tak nevylučuje, že skutečným (či podružným) důvodem žaloby mohlo být též získání předmětné nájemní smlouvy, tato skutečnost však z žalobního petitu, ani z jednotlivých žalobních tvrzení neplyne (samotný alternativní petit žalobce, z něhož by na uvedený důvod snad bylo možno i nepřímou usuzovat, je v tomto ohledu velmi nejasný) a právní zástupce žalobce navíc tento motiv žaloby na jednání před soudem prvního stupně dne 27. 6. 2012 výslovně popřel s tím, že „záměrem žalobce bylo získat nájemné či obohacení žalovaného za užívání nemovitosti“ (srov. protokol o jednání před soudem prvního stupně na č. listu 550, str. 2).

Jinými slovy, nebylo-li chováním žalovaného (předložením nájemní smlouvy) uspokojeno žalované plnění (vydání bezdůvodného obohacení) nelze dospět k závěru, že žaloba byla podána důvodně ve smyslu § 146 odst. 2 věty druhé o. s. ř., respektive že žalovaný zpětvzetí žaloby zavinil. Na této skutečnosti nemůže nic změnit ani alternativní petit žalobce, který zněl na peněžitě plnění z titulu nájemního vztahu, neboť žalobce není smluvní stranou předložené nájemní smlouvy. V projednávané věci tak nejsou splněny podmínky pro aplikaci ustanovení § 146 odst. 2 věty druhé o. s. ř. a právní posouzení věci odvolacím soudem není správné (§ 241a odst. 1 o. s. ř.). Dovolání je proto důvodné.

Jelikož dosavadní výsledky řízení ukazují, že o věci může rozhodnout přímo dovolací soud, Nejvyšší soud ve shodě s ustanovením § 243d písm. b) o. s. ř. – aniž by nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.) – dovoláním napadené rozhodnutí odvolacího soudu změnil (§ 243f odst. 4 o. s. ř.).

S ohledem na výše vyslovené závěry se Nejvyšší soud v projednávané věci ztotožnil s názorem soudu prvního stupně, který při rozhodování o nákladech řízení dospěl k závěru, že žalobce zpětvzetím žaloby zavinil zastavení řízení a žalovanému proto podle § 146 odst. 2 věty první o. s. ř. přísluší právo na náhradu nákladů řízení.

Nejvyšší soud rovněž obdobně jako soud prvního stupně shledal, že ve věci nejsou dány důvody zvláštního zřetele hodné pro postup podle § 150 o. s. ř.

Řízení před civilními soudy je ovládáno zásadou dispoziční. Žalobce je „pánem sporu“ (dominus litis) a záleží výhradně na něm, zda bude řízení zahájeno, čeho se v něm bude domáhat a jaká tvrzení v žalobě uplatní. Formulace žalobního petitu a žalobních tvrzení, jež v projednávané věci mířily na vydání peněžitě plnění z titulu bezdůvodného obohacení (případně z titulu nájemního poměru), byla proto zcela v dispozici žalobce. Pokud by snad žalobce skutečně usiloval o vydání nájemní smlouvy, kterou žalovaný uzavřel s menšinou spoluvlastnicí, nic mu nebránilo, aby s ohledem na tento účel svoji žalobu rovněž koncipoval. Ačkoliv je z obsahu spisu nepochybné, že v pozadí sporu jsou špatné spoluvlastnické vztahy, v projednávané věci je to žalobce, kdo je povinen nést důsledky procesního prostředku, který k „řešení“ těchto špatných spoluvlastnických vztahů zvolil. Na této skutečnosti nemůže nic změnit ani pasivita žalovaného v začátku řízení, na kterou poukazuje ve svém rozhodnutí odvolací soud. Způsob uplatňování nebo bránění práva žalovaným je (stejně jako v případě žalobce) věcí jeho procesní taktiky, za kterou by rovněž – pokud by ve svém pasivním způsobu obrany setrval – nepochybně nesl odpovídající důsledky.

Ačkoliv se Nejvyšší soud v projednávané věci ztotožnil s právním posouzením soudu prvního stupně, nemohl zároveň přehlédnout, že jak soud prvního stupně, tak i odvolací soud, určily výši nákladů řízení před soudem prvního stupně nesprávně. Pravděpodobně v důsledku chybně uvedeného data vydání v usnesení Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 28. 11. 2012, č. j. 125 EC 64/2009-563 (jež bylo později, jak v citovaném usnesení, tak i v usnesení odvolacího soudu, opraveno ze dne 28. 11. 2010 na 28. 11. 2012) postupovaly soudy nižších stupňů při určení výše nákladů řízení nesprávně podle vyhlášky č. [484/2000](#) Sb., kterou se stanoví paušální sazby výše odměny za zastupování

účastníka (dále jen „přisudková vyhláška“), ve znění účinném do 29. 2. 2012, ačkoliv pro určení sazby odměny byl rozhodný stav v době vydání usnesení soudu prvního stupně, tj. stav ke dni 28. 11. 2012 (srov. § 16 odst. 1 přisudkové vyhlášky). Náklady řízení proto měly být soudem prvního stupně vypočteny podle přisudkové vyhlášky ve znění účinném od 1. 3. 2012, které však v ustanovení § 3 odst. 1 bodu 7 stanovilo nižší sazbu odměny (7.500,- Kč) oproti ustanovení § 3 odst. 1 bodu 4 přisudkové vyhlášce ve znění účinném do 29. 2. 2012 (podle něhož sazba odměny činila 9.000,- Kč). Soud prvního stupně rovněž opomenul náhradu hotových výdajů za souhlas žalovaného se zpětvzetím žaloby, který byl učiněn prostřednictvím jeho advokátky. Z tohoto důvodu měla celková výše náhrady nákladů řízení, kterou soud prvního stupně přiznal žalovanému, správně činit 50.120,- Kč a nikoliv 52.820,- Kč (tj. správně se mělo jednat o náhradu nákladů řízení sestávajících ze 2 odměn advokátky po 24.160,- Kč za jedno řízení před odvolacím soudem a jedno řízení před soudem prvního stupně, a dále z hotových výdajů za 6 úkonů právní služby po 300,- Kč; celkem tedy 50.120,- Kč). Stejně tak výše náhrady nákladů řízení, kterou žalobci v prvním výroku svého rozhodnutí přiznal odvolací soud, by teoreticky měla podle přisudkové vyhlášky ve znění od 1. 3. 2012 správně činit 95.288,- Kč a nikoliv 100.733,- Kč (tj. správně se mělo jednat o náhradu nákladů řízení sestávajících ze 3 odměn advokáta po 24.160,- Kč za dvě řízení před soudem prvního stupně a jedno řízení před odvolacím soudem, a dále z hotových výdajů za 9 úkonů právní služby po 300,- Kč, 21% daně z přidané hodnoty z uvedených částek ve výši 15.788,- Kč a soudního poplatku z odvolání ve výši 4.320,- Kč; celkem tedy 95.288,- Kč).

Nejvyšší soud proto přikročil ke změně prvního výroku napadeného usnesení odvolacího soudu tak, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozhodnutí. Při opětovném určení výše náhrady nákladů řízení však Nejvyšší soud nemohl přehlédnout, že Ústavní soud v mezidobí nálezem ze dne 17. 4. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 25/12, uveřejněným pod číslem 116/2013 Sb., zrušil (s účinností od 7. 5. 2013, kdy byl nález vyhlášen ve Sbírce zákonů) přisudkovou vyhlášku, v důsledku čehož se při rozhodování o výši náhrady nákladů řízení odměna za zastupování advokátem určí podle vyhlášky č. [177/1996](#) Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (dále jen „advokátní tarif“), v rozhodném znění (srov. např. rozsudek velkého senátu Nejvyššího soudu ze dne 15. 5. 2013, sp. zn. 31 Cdo 3043/2010).

Odměna za zastupování advokátem (§ 137 odst. 2 o. s. ř.) v řízení před soudem prvního stupně (včetně prvního odvolacího řízení) u žalovaného sestává z celkem šesti úkonů právní služby. Jeden úkon právní služby činí ve smyslu § 11 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu převzetí a příprava zastoupení ze dne 24. 3. 2011 (č. listu 408); dva úkony právní služby činí ve smyslu § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu vyjádření k odvolání ve věci samé ze dne 25. 3. 2011 (č. listu 401) a souhlas žalovaného se zpětvzetím žaloby, který byl učiněn prostřednictvím jeho advokátky dne 4. 9. 2012 (č. listu 562); poslední tři právní úkony činí ve smyslu § 11 odst. 1 písm. g) advokátního tarifu účast na jednání před odvolacím soudem dne 8. 12. 2011 (č. listu 498) a účast na jednání před soudem prvního stupně dne 28. 3. 2012 a dne 27. 6. 2012 (č. listu 530 a 550), přičemž ani jedno z uvedených jednání nepřesahovalo 2 hodiny. S přihlédnutím k době započetí úkonů právní služby přísluší advokátce žalovaného odměna podle advokátního tarifu, ve znění účinném do 31. 12. 2012 [srov. § 8 odst. 1 advokátního tarifu a přechodné ustanovení obsažené v článku II vyhlášky č. [486/2012](#) Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. [177/1996](#) Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů].

Celkem Nejvyšší soud přiznal žalovanému k tíži žalobce na náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně (včetně nákladů prvního odvolacího řízení) částku 41.120,- Kč. O nákladech řízení Nejvyšší soud rozhodl podle § 243c odst. 3, § 224 odst. 1, a § 146 odst. 2 věty první o. s. ř., neboť žalobce zavinil, že řízení muselo být zastaveno.

Vzhledem k tomu, že dovolací soud změnil rozhodnutí odvolacího soudu, rozhodl i o nákladech řízení před odvolacím soudem (§ 243c odst. 3, § 224 odst. 2 a § 142 odst. 1 o. s. ř.). Žalobce s odvoláním ve

vztahu k žalovanému neuspěl (celkově nižší výsledná částka nákladů řízení před soudem prvního stupně přiznaných žalovanému je důsledkem zrušení přisudkové vyhlášky Ústavním soudem), takže žalovanému přísluší jako procesně úspěšné straně sporu právo na náhradu účelně vynaložených nákladů odvolacího řízení, které sestávají z odměny za jeden úkon právní služby ve smyslu § 11 odst. 2 písm. c) advokátního tarifu, který činí vyjádření k odvolání ze dne 28. 1. 2013 (č. listu 594) proti rozhodnutí, jenž není rozhodnutím ve věci samé. S přihlédnutím k době započetí úkonů právní služby přísluší advokátce žalovaného odměna podle advokátního tarifu v aktuálním znění, tj. ve znění účinném od 1. 1. 2013 (srov. § 8 odst. 1 advokátního tarifu).

Tarifní hodnotu, z níž se vypočítává mimosmluvní odměna za úkon právní služby v odvolacím řízení, tvoří částka 41.120,- Kč, tj. výše nákladů řízení před soudem prvního stupně (včetně prvního odvolacího řízení) určená nově podle advokátního tarifu v rozhodném znění; v opačném případě, tj. při použití původní výše předmětných nákladů řízení určené podle přisudkové vyhlášky v rozhodném znění (tedy částky 50.120,- Kč), by totiž byl výpočet nákladů odvolacího řízení nutně zatížen již zrušeným neústavním právním předpisem. Mimosmluvní odměna podle § 7 bodu 5 advokátního tarifu z částky 41.120,- Kč tak činí 2.780,- Kč a polovina této mimosmluvní odměny pak 1.390,- Kč. S náhradou hotových výdajů podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu za 1 úkon právní služby ve výši 300,- Kč se tedy celkem jedná o částku 1.690,- Kč, kterou na náhradě nákladů odvolacího řízení Nejvyšší soud přiznal žalovanému k tíži žalobce.

Dovolatel (žalovaný) měl procesní úspěch i v dovolacím řízení. O nákladech dovolacího řízení Nejvyšší soud proto rozhodl podle § 243c odst. 3, § 224 odst. 1, § 142 odst. 1 o. s. ř. Odměna za zastupování sestává z jednoho úkonu právní služby ve smyslu § 11 odst. 2 písm. c) advokátního tarifu, který činí dovolání ze dne 6. 5. 2013 (č. listu 631). S přihlédnutím k době započetí úkonů právní služby přísluší advokátce žalovaného odměna podle advokátního tarifu v aktuálním znění, tj. ve znění účinném od 1. 1. 2013 (srov. § 8 odst. 1 advokátního tarifu).

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)